

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Teknik og Miljø og Borgmesterens Afdeling
Dato 26. oktober 2025

Genopretning af Mejl Flak mv.

1. Resume

Aarhus Kommune arbejder ambitiøst og kontinuerligt for at forbedre miljøet i Aarhusbugten både gennem indsatser på land og i vand.

Holch Povlsen Foundation tilbyder at donere 50 mio. kr. (41,25 mio. kr. efter fondsmoms) til, at der hen over de kommende år, bliver et bedre havmiljø i bugten. Ambitionen er at skabe værdi for både biodiversiteten, aarhusianerne og alle andre, der færdes på, i og omkring vandet.

Et signaturprojekt for donationen bliver at genetablere Mejl Flak, som er et stort undersøisk stenrev i et lavvandet havområde centralt i bugten. Sammen med andre indsatser kan stenrevet skabe bedre ynglemuligheder for fisk, levesteder for undervandsplanter og større biodiversitet, og dermed bidrage til værdifulde levesteder og bedre vandkvalitet i Aarhusbugten.

Projekterne forankres i Teknik og Miljø, som skal stå for projektledelse, planlægning, inddragelse samt realisering.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) byrådet godkender en *anlægsindtægtsbevilling* på 41,25 mio. kr. til donation fra Holch Povlsen Foundation til finansiering af fem delprojekter, som skal bidrage til at forbedre miljøtilstanden i Aarhus Bugt.

At 2) byrådet godkender en *anlægsudgiftsbevilling* på 49,86 mio. kr. med tilhørende rådighedsbeløb placeret som vist i tabellerne i afsnit 6.

At 3) bevillingen og rådighedsbeløb på 10 mio. kr. fra budget 2023 til forbedring af biodiversitet i bugten reduceres med 4,5 mio. kr., som flyttes til bevillingen i at-punkt 2.

At 4) bevilling og rådighedsbeløb på 4,1 mio. kr. vedr. anlægsprojektet *Omløb Aarhus Å* nulstilles og overføres til bevillingen i at-punkt 2.

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

I budgetforliget for 2023 blev der bevilget 10 mio. kr. til forbedring af biodiversiteten i Aarhusbugten. Sammen med byrådets udmøntning af midlerne, blev der vedtaget en rækkefølgeplan, som anviste hvilke konkrete projekter, der skulle arbejdes for at realisere. Mejl Flak og Norsminde Flak indgår i rækkefølgeplanen. Det blev ligeledes besluttet, at forvaltningen skulle afsøge mulighederne for ekstern finansiering.

Der er indgået aftale om donation af 50 mio. kr. med Holch Povlsen Foundation (41,25 mio. kr. efter fondsmoms). Donationen bidrager til realisering af stenrevsprojekterne Mejl Flak og Norsminde Flak fra rækkefølgeplanen samt nye borgernære tiltag herunder læringsrum for børn og unge.

Samtidig anmodes byrådet om at godkende en omprioritering af 4,5 mio. kr. fra bevillingen på 10 mio. kr. til forbedring af biodiversitet i Aarhusbugten fra budgetforlig 2023. Omprioriteringen gælder for byrådsperioden 2026-2029, og sker for at honorere aftalen med donor om, at Aarhus Kommune står for projektledelse og koordinering i forbindelse med bl.a. planlægning, myndighedsdialog og realisering.

Der anmodes tillige om en overførsel af det afsatte rådighedsbeløb på 4,1 mio. kr. vedr. anlægsprojektet *Omløb*

Aarhus Å, da denne bevilling dækker Aarhus Kommunes udgifter til projektledelse mv. i relation til Årslev Engsø.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Forbedring af vandkvaliteten og genopretning af miljøtilstanden i Aarhusbugten er en langsigtet proces, der kræver flere indsatser.

Forbedringer og genopretning af bugten er tæt forbundet med indsatser, der gennemføres på land med omlægning af landbrugsarealer til skov og natur. Omlægningen reducerer næringsstofbelastningen til vandmiljøet.

Aarhus Kommune er bevidst om, at der, som supplement til de landbaserede tiltag med arealomlægning, er behov for fysisk genopretning af havets mistede levesteder.

Igennem en periode på ca. 100 år er der blevet fjernet store mængder sten fra havbunden bl.a. i Aarhusbugten. Værdifulde levesteder for en lang række af havets dyr og planter er dermed blevet fjernet.

Genoprettelse eller etablering af stenrev er et tiltag, som skaber solid grobund for øget biodiversitet. Stenrev er permanente tiltag, som kun får større værdi i takt med at næringsstofbelastningen af havet reduceres og vandkvaliteten øges. Dermed skabes utallige nye levesteder for havets planter og dyr, som lokalt får markant forbedrede levevilkår.

Nye borgernære tiltag og læringsrum for børn og unge vil give viden, leg og læring tæt på og i havet. Stenrev og flere fisk og liv i bugten vil samtidig udgøre en ny destination for snorkle- og flaskedykkere, og dermed tilbyde borgerne nye naturoplevelser.

5. Hvad, hvem og hvordan?

Ved byrådets tiltrædelse af indtægtsbevillingen vil Holch Povlsen Foundation donere 50 mio. kr. til genopretning af levesteder i bugten og udbrede kendskabet til livet i havet.

Projekterne vil være forankret i Teknik og Miljø, som vil være projektejer med ansvar for planlægning, projektering, inddragelse af interessenter, myndighedsdialog, indhentning af tilladelser og udførelse af projektet.

Teknik og Miljø samt Borgmesterens afdeling vil indgå i en koordinationsgruppe med Holch Povlsen Foundation om anvendelse af donationen til havmiljøprojekter, der kan forbedre Aarhusbugtens tilstand, levesteder og fiskebestande.

Samarbejdsaftalen omfatter de projekter, der i udgangspunktet er givet donation til:

1. Genopretning af Mejl Flak
2. Genopretning af Norsminde Flak
3. Genetablering af en bæredygtig havørredbestand i Aarhus Å-systemet
4. Den Blå Skole – læring om havet
5. Kystnær borgerinddragelse i genopretning af Aarhusbugten

Beskrivelse af projekterne, deres geografiske placering og estimerede økonomi er vedlagt som bilag.

Projektet om Mejl Flak er meget værdifuldt for Aarhusbugten, og projektet har en størrelse, der gør det til et signaturprojekt for Aarhus Kommunes indsatser for havmiljøet. Aarhus Kommune har sammen med de øvrige kommuner i Havsamarbejdet i Østjylland udnævnt netop Mejl Flak som en vigtig brik i arbejdet med at sikre og genoprette natur og dyreliv.

Flere kommuner i Havsamarbejdet vil blive inddraget i projekterne. Eksperter fra universiteter og andre vil bidrage til projekterne med viden og monitoring.

6. Hvilke ressourcer kræves?

I budgetforliget for 2023 blev der bevilget 10 mio. kr. til forbedring af Aarhusbugtens tilstand. Sammen med byrådets udmøntning af midlerne blev der vedtaget en rækkefølgeplan, som anviste, hvilke konkrete projekter, der

skulle arbejdes for at realisere. Mejl Flak og Norsminde Flak indgår i rækkefølgeplanen. Det blev ligeledes besluttet, at forvaltningen skulle afsøge mulighederne for ekstern finansiering, og det er lykkedes med donationen fra Holch Povlsen Foundation.

Nedenstående oversigt viser, hvordan den samlede donation anvendes på de fem projekter.

Tabel 1. Anlægsudgifter i 1.000 kr. 2025 prisniveau

	Mejl Flak	Norsminde Flak	Årslev Engsø	Den Blå Skole	Kystnær genopretning	I alt
Ekstern rådgivning	2.000	400	0	0	0	2.400
Anlæg	21.000	3.000	11.850	1.450	550	37.850
Effektmonitering	800	200	0	0	0	1.000
I alt finansieret af donation	23.800	3.600	11.850	1.450	550	41.250
Projektledelse mv. (AaK)	3.000	1.500	4.107	0	0	8.607
Anlægsudg. i alt	26.800	5.100	15.957	1.450	550	49.857

Tabel 2. Fordeling af rådighedsbeløb i 1.000 kr. 2025-prisniveau

	2025	2026	2027	2028	I alt
Donation, netto	-41.250	0	0	0	-41.250
Udgifter	1.107	19.800	9.900	19.050	49.857
Finansiering, eksist. projekter	-1.107	-7.500	0	0	-8.607
I alt	-41.250	12.300	9.900	19.050	0

Det har været et krav fra donators side, at projektledelse og koordinering i forbindelse med bl.a. planlægning, myndighedsdialog og realisering afholdes af Aarhus Kommune for alle projekter.

De to stenrevsprojekter (Mejl Flak og Norsminde Flak) kræver særskilt prioritering af beløb til projektledelse. Der-

for foretages der en omprioritering af 1,5 mio. kr. årligt i perioden 2026-2028. Det samlede beløb på 4,5 mio. kr. foreslås derfor overført fra bevillingen til forbedring af biodiversiteten i Aarhusbugten fra budgetforlig 2023.

Projektet ved Årslev Engsø er vedtaget med selvstændig bevilling, *Omløb Aarhus Å*. Det afsatte rådighedsbeløb og bevilling på 4,1 mio. kr. foreslås overført til denne bevilling til dækning af udgifter til projektledelse, rådgiverbistand mv. Donationen vil dække mankoen til projektrealisering på 11,85 mio. kr.

Effekten på havørredbestanden i vandløbssystemet vil blive monitoreret af Aarhus Kommune. Aarhus Kommune ansøger om EU-midler til finansiering af supplerende effektmonitorering og metodeudvikling vedr. Mejl Flak og Norsminde Flak.

Projektledelse vedr. de to øvrige projekter vil blive afholdt af eksisterende bevillinger.

På baggrund af ovennævnte søges en anlægsbevilling på 49,86 mio. kr. og en anlægsindtægt på 41,25 mio. kr. til genopretning af Mejl Flak mv. Samtidig reduceres rådighedsbeløb og anlægsbevilling på 10 mio. kr. til forbedring af biodiversiteten i Aarhusbugten fra budgetforlig 2023 med 4,5 mio. kr. Bevilling og rådighedsbeløb til anlægsprojektet *Omløb Aarhus Å* nulstilles med overførelsen på 4,1 mio. kr. til dette projekt.

Anlægsudgifterne på de yderligere 12,3 mio. kr. i 2026 medregnes i den kommunale anlægsramme og vil derfor skulle prioriteres indenfor den samlede anlægsramme, der er til rådighed for Aarhus Kommune i det pågældende år. Den samlede kommunale anlægsramme er et forhandlingspunkt i de årlige økonomiforhandlinger mellem KL og Regeringen. Der er dog ingen sanktioner på regnskab for anlæg.

7. Hvordan følges der op?

Der bliver afholdt koordineringsmøder med donor. Regnskab bliver aflagt til Holch Povlsen Foundation.

Byrådet får ligeledes status på projekter omfattet af anlægsbevilling til havmiljø i forbindelse med det blå-grønne anlægsprogram.

Anders Winnerskjold

/

Martin Østergaard
Christensen

Nicolaj Bang

/

Henrik Seiding

Bilag

Bilag 1: Samarbejdsaftale med donor

Bilag 2: Bilag A til samarbejdsaftalen: Projektpakke inkl.
økonomi

Bilag 3: Anlægsbevillinger AB-25-202-026

Bilag 4: TB-skema T-25-202-018

Tidligere beslutninger

Vedtagelse af Genopretning af miljøtilstanden i Aarhusbugten, Byrådsmødet d. 06.12.2023, pkt. 13

Sagsnummer: GEO-2025-006081

Antal tegn: 9.964

By og Natur

Sagsbehandler: Bettina Lerche/Lene Vinther

Tlf.: 24 85 30 53